

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 64. Quænam sint pœnæ falso accusantis aut denunciantis, quem justa aliqua excusatio à dolo & animo calumniandi non excusat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

l. c. n. 57. Clar. l. c. q. 62. Guazzin. reor. defenf. l. c. 13. n. 31. Pirh. Wiestn. l. c. cit. Idem est, si nimio dolore concepto ex occisione suorum parentem, aut consanguineorum, vel etiam ex adultério commisso cum uxore accusat vel denunciatur quempiam de eodem vel alio crimine, in cuius probatione deficiat, absolvitur à calumnia pœnisque illius, l. 2. c. b. t. l. 30. c. ad L. de adult. Pirh. Wiestn. l. c. cit. Reiffent. n. 16. Nisi tamen certò constet iudici, aut is ex inquisitione certò deprehenderit, accusatorem scienter falsò impègisse crimen, etiam tale atrox, innocenti; foret enim tunc talis accusator verus calumniator, & ut talis puniendus; nec juvabitur per hoc, quod sit ex officio & auctoritate Magistratus Denunciator publicus; cum tunc solum ratione officii præsumitur non calumniari, dum nihil obstat evidenter in contrarium, sicut in præfente obstat de commissà ab eo scienter falsitate in accusando vel denunciando. De cætero quod attinet Denunciatores privatos seu voluntarios, causam, ob quam liberantur à calumnia deficiente probatione esse justam, in dubio non præsumitur, sed id ipsum probandum; cum in contrarium militet præsumptio juris, præsidendusque est terminus, intra quem si non probet legitimè causam justam, præsumitur Calumniator, & Pœnis Calumniatorum subjacet. Sic Accusator in Probatione deficiens non excusatur à Calumnia & Pœnis per hoc, quod dicat, audivi à viris fide dignis, vel fuit communis fama de hoc &c. nisi id ipsum legitimè probet. Farin. l. c. n. 38. Pirh. b. t. n. 3. Reiffent. b. t. n. 22.

Quæst. 63. Num causæ jam enumeratæ liberent quoque accusatorem deficientem in probatione ab actione injuriarum?

R Esp. Affirmativè, saltem, si causa justa talis est, quæ non tantum à dolo, sed etiam à culpa & temeritate excuset; ita Farin. l. c. n. 67. Covar. var. resol. l. 1. c. 14. n. 6. Menoch. consil. 145. n. 14. Cæpoll. in cons. crim. cons. 11. n. 14. quos citant & sequuntur Wiestn. b. t. n. 4. Reiffent. n. 4. h. ut. ex ea ratione, quod injuria sine dolo & animo injuriandi non committatur, juxta l. 3. §. ult. & L. si non convitum. c. eod. Ubi autem est justa causa accusandi, abest injuria, ac ita non datur actio injuriarum. Contrarium tamen tenentibus Alex. cons. 11. p. 4. Boss. de accusat. n. 19. ad fin. Bajard. ad Clar. §. fin. q. 62. n. 34. Quin & talem etiam in impensas litis non dammandum, si vacet à culpa & temeritate; Secus, si ab ea non vacet, licet vacet à dolo, censet Wiestn. l. c. eò quod cum culpa & temeritas sit causa damni reddat eà laborantem obnoxium refusioni expensarum, l. 79. ff. de judic. Menoch. l. c. Farin. l. c. n. 71. quos prolecat Wiestn.

Quæst. 64. Quenam sint pœnæ falsò accusantis, aut denunciantis, quem justa aliqua excusatio à dolo & animo calumniandi non excusat?

R Esp. Sunt ferè sequentes: Primò tenetur ad refusionem expensarum, omnisque damni, quod exinde passus est accusatus. Si enim actor in civilibus, temerè seu scienter non habens justam causam Judicium subivit, ad id tenetur juxta c. 5. de dolo. & l. 79. ff. de judic. Multò magis ad id tenetur in Criminalibus, utpote in quibus, cum

R. P. Lowr. Jur. Can. Inst. V.

longè majore cautela judicium subeundum; ita Wiestn. num. 5. cum Clar. l. c. q. 62. n. 4. Menoch. l. c. n. 4. Farin. l. c. q. 16. à n. 10. extendente hoc ipsam num. 14. ad fscum, si per procuratores suos accusando indebitè vexasset. & num. 25. ad Judicem temerè profilientem contra aliquem ad inquisitionem specialem.

2. Secundò tali accusatori calumnioso non tantum vero, sed & præsumpto Jure Canonico olim statuta pœna talionis, id est, eadem, quam accusatus plene probato crimine subire debuisset, per *Can. Calumniator. c. qui non probaverit. c. quisquis. c. crimen. 2. q. 8.* injunctaque ei inscriptio ad talem pœnam per *L. libellorum. §. 2. ff. super bis. & c. qualiter de accus. n. 2. Passer. in tribun. regul. q. 7. n. 28.* Jure quoque Civili per *l. 1. §. 2. ff. ad S. C. Turpill. jur. l. a. Gloss. V. Calumniatoribus.* Rationi locus est in Ordinariis, sive in iis criminibus, quæ titulum nomenque certum, & pœnam Jure definitam habent. *l. fin. c. h. t. l. fin. c. de Calum. Auth. sed novo. c. ad L. Jul. de adult.* Secus in extraordinariis, in quibus accusatores calumniosi pro eorum qualitate & circumstantiis pœnâ arbitrariâ plectendi, *l. 3. ff. ad S. C. Turpill.* Verùm jam isti juris civilis discrimini, uti & prisco Juris Canonici rigori quoad talionis pœnam & de ea subeunda inscriptionem derogatum, & utrumque à foro recessisse testantur Felin, *in c. super bis. n. 5.* Speculator *de accusatione §. 1. n. 4.* rationem hujus redente Covar. *l. 2. var. c. 9. n. 1.* quod delicta impunita manerent defectu accusationis, quam & onus probandorum Criminum metu talionis, cui se obnoxios reddi posse cernebant, subterfugebant. Atque in Calumniatorum temeritatem arbitrariâ ferè pœnâ coerceri cepisse. Pius V. tamen constitutione sua, quæ incipit *cum pridem 6. Calend. Aprilis 1566. publicata §. 14.* Pœnam talionis denuò innovavit contra Calumniatores veros, seu eos, qui innocentem malitiosè accusasse vel denunciassè convicti fuerint. Quâ constitutione, etsi non nisi Crimina Simonia, Blasphemia, Sodomia, Concubinitus specialiter exprimentur, vero simile tamen non est ad ea solum illum se extendere; ut Passerin. *tribun. regul. q. 7. n. 4.* apud Wiestn. *b. t. num. 9.* Præter hanc talionis pœnam puniri quoque Calumniosos Accusatores pœnis falsi, melius negant Farin. *cit. q. 16. n. 4.* Guazzin. *l. c. c. 13. n. 11.* quos sequitur Wiestn. *num. 11.* nisi tamen ultra calumniam processissent; v. g. si examinati sub juramento, falsum deposuissent, vel falsos testes produxissent, aut usi falsis instrumentis ad probationem criminis malitiosè impacti.

3. Tertio: De Calumnia condemnati redduntur insuper infames infamiâ Juris. *can. si quis circa caus. 2. 3. 4. l. 1. & l. 4. §. 4. ff. de his, qui not. infam.* Ac proinde irregulares, ut neque ad Ordines promoveri, neque in susceptis ministrare possunt. *c. fin. dist. 5. l. c. infames. caus. 6. q. 1.* item inhabiles ad Dignitates & Beneficia ecclesiastica *c. 11. de excess. Prelat. & c. infames. de reg. jur.* ac ita tenent Nav. in *man. c. 27. n. 204.* Suar. *de Censur. d. 48. s. 2. n. 1.* citati à Wiestn. *num. 12.*

4. Quarto: Clericus alium clericum calumniosè accusasse convictus puniebatur privatione beneficii & officii ecclesiastici, ac insuper verberatus publice, moderatè tamen, & non crudeliter citra sanguinis effusionem, deportabatur seu mittebatur in exilium, *c. 1. h. t. can. quia juxta caus. §. 9. 6.* quæ pœna, exceptâ pœnâ verberationis, quæ abiit in defuetudinem seu non usum, teste Clar. *l. c. q. 70.*

E 2

n. 3.

n. 3. hodieum adhuc infligi potest à Judice ecclesiastico, teste Barbol. in c. 1. h. t. num. 3. & Diaz. *pract. crim. c. 37. n. 1.* apud Wiestn. n. 13. quæ locum principaliter habent in Clerico calumniosè accusante Clericum, non in Laico.

Quest. 65. An & aliis modis, quàm calumniosè accusando, delinquant accusatores?

Resp. Affirmativè nimirum prævaricando & tergiversando, ut dicitur L. 1. §. 1. ff. ad S. C. Turpill. Et quidem prævaricatio sumitur quandoque latissimè, prout continet omnes, quotquot à præscripto sui officii deflectunt, & hinc non solum accusatores in publicis, sed & in extraordinariis iudiciis, inter prævaricatores censent tam Advocatos, quàm Procuratores, dum tacenda, manifestando, & manifesta tacendo, falsas exceptiones admittendo, probationes proprias omittendo vel dissimulando, vel alio modo dolosè agendo cum reo, ut is absolvatur, colludunt, & sic in speciem exterius hostem accusati, intus amicum fovent, Lauterb. in ff. de prævaric. §. 2. citans Menoch. de arbit. c. 323. n. 5. Quandoque latè & improprie pro Procuratore & Advocato tantum, qui in iudiciis privatis modo prædicto agunt, quò etiam reducuntur, qui parti adversæ gratificando, clientem justè litigantem hortantur, ut transigat iniquis conditionibus, vel pro re utriusque partis litigantis patrocinantur: Secus, ac est in Notariis, qui ab utraque parte requiri possunt. Denique sumitur strictè & proprie, prout fit in L. 1. §. 1. ff. ad S. C. Turpill. Et prævaricatio ut talis, est accusatoris cum reo, cujus partes tacite fovet, dolosa collusio, vera ejus crimina abscondendo, & veris rei excusationibus, seu exceptionibus dissimulatis, nullius momenti ejusdem exceptiones admittendo in iudicio publico criminali, sicque translativè, id est, obiter & simularè munere accusatoris fungitur, Lauterb. l. c. Pirh. h. t. n. 1. Wiestn. n. 14. Reiff. n. 28. juxta L. 1. §. 6. ad S. C. Turp.

2. Tergiversatio est desistentia omnimoda accusatoris ab accusatione semel in iudicio inchoato, nulla illius abolitione facta, scilicet per Principem, aliamve auctoritatem publicam, intellige Judicis, à quo proinde impetrari debet, quique eam concedit causâ cognitâ, juxta L. 2. §. fin. c. de abolitione. Marant. p. 6. tit. de inquisit. n. 83. Lauterb. ad ff. ad S. C. Turp. §. 8. qua accusatus à reorum numero eximitur, & accusationis memoria aboletur; L. 1. §. ad S. C. Turp. juncta L. 12. ff. eod. Dicitur autem omnimoda desistentia, qualis non est, qua aliquantisper differtur accusatio, sed quando in toto affectus & animus agendi seu accusandi deponitur; L. 6. §. 1. & 2. L. 13. ff. L. fin. c. h. t.

Quest. 66. Qualiter puniendâ prævaricatio & tergiversatio?

Resp. Primò: Pœna prævaricationis inprimis est, infamia juris expressa per L. 4. ff. de prævar. Menoch. de arb. casu 323. n. 4. & hoc ipso etiam irregularitas. Thesaurus de pœnis ecclesiast. p. 2. v. accusator. c. 1. n. 3. & c. 2. Wiestn. h. t. n. 14. Reiffent. n. 29. juxta L. 1. §. 2. ff. de prævar.

2. Resp. Secundò: Pœna tergiversationis olim erat quinque librarum auri, per L. 3. ff. de prævar. aut juxta L. 1. c. ut intra certum tempus. pars quarta omnium bonorum, & de ea condemnatus reddebatur infamis; L. 2. v. eod. & consequenter irregularis Thesaur. l. c. 3. Hodiedum tamen, dum receptum est, ut accusatore ab accusatione de-

sistente Judex novo processu inscripto procedat, ut Clar. §. fin. q. 58. n. 4. tergiversationis, si non ipsi crimen, saltem pœna sublata est, ut Thesaur. & Molin. de f. & f. tr. 3. d. 47. n. 10. & tr. 4. d. 9. n. 11. Unde etiam, ut Wiestn. num. 15. in fin. hodie nemo ex ea contrahit infamiam, adeoque nec irregularitatem, quippe quæ ipsi crimini tergiversationis imposita non reperitur, sed oritur ex infamia, si quam de illa condemnatus incurrit. Verùm hodieum tergiversationem puniri pœnâ arbitrariâ, nec referri, num desistatur per transactionem, (intellige in casibus, ubi transactio de crimine alias permittitur non est) an verò simpliciter, Lauterb. in ff. ad S. C. Turpill. §. 4.

Quest. 67. Tergiversationis pœna quàm uter evitentur abolitione; quid ea sit, & quotuplex; qualiter, a quibus & pro quibus concedatur, quis ejus effectus?

Resp. Primò: Aliud nihil est, quàm necessitatis accusationem inchoatam prosequendi remissio; L. 13. §. 1. ff. ad S. C. Turpil. ut constat ex dictis paulò ante. Et, si ab accusatione semel instituta liceret pro libitu impunè desistere, esset in potestate & arbitrio accusatoris reum impunitate delicti donare, contra L. 14. c. de pœnis. Lauterb. in ff. ad S. C. Turpil. §. 5. Alia & generalis vel publica, quæ sine alicujus instantia propter publicam causam, v. g. ob insignem diem festum, vel publicam gratulationem, ob natalem filii, adeptam regni possessionem, victoriam, aliamve rem benè gestam, ob consecrationem templi, rei leviorum criminum ab accusatione eximuntur, ne tempore publicæ & communis lætitiæ in luctu hæreant, Lauterb. l. c. §. 10. qui tamen, dum addit limitationem: modò præstetur cautio ab incarcerationo, finitis feris redeundi ad carcerem, videtur loqui non de abolitione absoluta accusationis, sed potiùs de dilatione illius, quod saltem in accusatione leviorum criminum non videtur conveniens, quin potiùs unâ cum accusatione ea ipsa crimina ob dictas causas aboleantur. Alia est abolitio specialis & privata, quam Judex competens accusatori ex justa causa petenti concedit: de hac itaque loquendo,

2. Resp. Secundò: Hæc abolitio non nisi ex justa causa concedi potest: causa autem impulsiva est petitio accusatoris; cum Judex officium suum non nisi imploratus concedat, juxta L. 10. ff. h. t. L. 2. c. & L. 4. §. 1. ff. de damn. infect. Causa autem justa est error, L. 15. ff. de jur. fisci. reg. 76. ff. de reg. jur. Inconsultus dolor suam & suorum injuriam defendentium; L. 1. §. fin. de postulat. cum durum videatur, ut, qui hac de causa ad accusationem profiliunt, æquali pœnâ cum aliis puniantur, cum tamen habuissent animum lædendi alterum, Lauterb. l. c. §. 7. si tamen ad abolitionem per deceptionem, aut pecuniâ corruptus ad perendam abolitionem: devenit accusator, petitio illius nullo modo admittitur, Lauterb. l. c. juxta L. 1. §. 3. ff. L. 2. §. 3. arg. c. de calumn. L. §. 9. c. 8.

3. Resp. Tertiò: Abolitio illa non petenda à Principe, sed à Judice; cum impetrari nequeat, nisi ab eo, cui cognoscendi & decernendi jus est. Lauterb. l. c. juncta L. 16. c. ad L. jul. de adult. L. 15. ff. de jure fisco.

4. Resp. Quartò: Concedi non potest sine prævia cognitione causæ, cit. c. 1. §. 7. & L. 2. de calumn. Et ut rectè fiat petitio & concessio, debent adesse partes, cit. L. 2. Lauterb. l. c. Potest tamen concedi